

ajdovski TEKSTILEC

glasilo delovne skupnosti tekstine

letu I. št. 1

ajdovščina, 1. januar 1977

1964

Ob prvi tiskani številki

Po dolgem dolgem času je spet oživel naš »Ajdovski tekstilec«, tokrat v malo lepši obliki in — upajmo — tudi zanimivejši vsebini. Tak bo odslej prihajal med vas, dragi bralci, vsak mesec ali kot dvojna številka za dva meseca skupaj in upamo, da ga boste raje vzeli v roke kot njegovega ciklostiranega predhodnika.

Mislil, da ni potrebno na široko razlagati, zakaj smo se odločili za ponovno obuditev glasila kolektiva. Menim, da smo s tem samo prisluhnili tihi ali glasno izrečeni želji vsakega izmed vas, ki bi bil rad čim boljše informiran o življenju in delu podjetja, v katerem dela. In prav je tako! To je pokazala tudi anketa, ki smo jo v oktobru letos izvedli v kolektivu. V tej anketi ste izrazili željo, da bi vas obveščali zlasti o delu samoupravnih organov in strokovnih služb, kot obliko za tako obveščanje pa ste najpogostejše omenjali oglasno desko, sestanke in tovarniški časopis. Verjetno ste postavili časopis šele na tretje mesto zato, ker ste imeli pred očmi ciklostirani »Ajdovski tekstilec«, ki vas ni mogel pritegniti. Seveda vam časnik ne vsiljujemo kot edine oblike obveščanja in ne bomo pozabili na oglasne deske — po potrebi pa tudi ne na sestanke. Prepričani pa smo, da boste čez leto ali dve, ko vas bomo ponovno povprašali, kakšne oblike informiranosti si najbolj želite, pogostejše omenjali našega »Tekstilca«, kot ste ga v letošnji anketi.

Z »Ajdovskim tekstilcem« želimo torej ustreči vaši želji in vse večji potrebi, da vidimo dlje od svojega delovnega mesta in spoznamo, kaj in kako delajo drugi v podjetju, kakšni so sadovi našega skupnega dela, kaj imamo in kaj lahko pričakujemo od jutrišnjega dne. Tako bomo z različnimi sestanki v našem listu skočili tudi do sodelavca na sosednjem delovnem mestu, pa še dlje v ta ali oni obrat, v predilnico, tkalnico, upravo, oplemenitilnico ali pomožne obrate in pogledali, kaj in kako tam delajo. Nekaj prostora v našem listu bomo odstopili tudi novicam iz življenja drugih kolektivov, zlasti ajdovskih in tekstilnih drugod po Sloveniji. Skratka: vsi bomo več vedeli o našem podjetju, pa še o drugih.

In o čem bomo pisali? V naslednjih številkah bomo listu dali določeno obliko z ustaljenimi rubrikami na določenih straneh. Prvo stran bomo vedno posvečali najpomembnejšim tekočim vprašanjem in aktualnemu uvodniku. Druga stran bo izpolnjena s tekočimi informacijami o delu organov upravljanja in drugimi novostmi v zvezi s poslovanjem. Tretjo in četrto stran bomo namenili strokovnemu izobraževanju. Na peti strani bomo v rubriki »Iz življenja kolektiva« v besedi in sliki objavljali novosti iz našega

Spremenili smo ime podjetja

Delavski svet je sklenil, da se s 1. januarjem 1967 dosedanje ime našega podjetja »Tekstilna tovarna Ajdovščina« spremeni v novo ime

»TEKSTINA« tekstilna industrija Ajdovščina

Vsem članom delovne skupnosti želimo o novem letu veliko osebne sreče in delovnih uspehov

samoupravni organi in družbenopolitične organizacije podjetja

podjetja. Na zadnji strani pa bomo v rubriki »Vsega po malem za vse« poskrbeli za razne zanimivosti z vseh vetrov, modne novosti, šport in razvedrilo. Taka je razporeditev snovi za šest strani; časopis pa bo sicer izhajal na štirih do osmih straneh, kar bo odvisno predvsem od našega sodelovanja.

»Ajdovski tekstilec« bo torej po obliki čisto »pravi« časopis. Vendar pa ne smemo pri tem pozabiti, da bo še vedno le glasilo članov našega kolektiva in bo služil njihovim potrebam, takšnim, kakršne pač bodo. Zato se želi že ob svojih prvih korakih zavarovati pred morebitnimi očitki, da objavlja »čeneče«, ki ne sodijo v »pravi« časnik. Ne pozabimo na njegov glavni namen: informirati in izobraževati ter s tem odpravljati vse viře nepotrebnih razburjanj in neutemeljenih govoric. Da bo lahko dosegel zlasti slednji namen, bo »Ajdovski tekstilec« spre-

govoril tudi o »čenčah«, če bodo te kakorkoli ovirale delo in odnose med nami, in jih skušal s svojim glasom resnice odpraviti.

Sedaj, ko se vam je »Ajdovski tekstilec« predstavil v svoji novi obleki, želi slišati o sebi tudi vaš glas. Poleg drugega se bomo o tem, kakšen je in kakšen naj bi bil naš list, pogovarjali z vami v rubriki »Vi vprašujete - mi odgovarjamo«. Pa ne le to: tudi na vaše prispevke čakamo. Vsebi bomo vsakega; če pa bi kateri izmed njih ne končal tam, kamor ga je avtor namenil, nikar puške v koruzo: taka je usoda marsikaterega članka vsakogar, ki se je spoprijel s peresom.

Upam, da izražam našo skupno željo, če ob koncu zaželim uspešno pot našemu novemu »Ajdovskemu tekstilcu«, vam, dragi bralci, pa da bi v njem našli čimveč koristnega in zanimivega branja.

Urednik

Novoletne misli

Ko si že tesno podajata roke staro in novo leto, raste v nas občutek zadovoljstva, ki se kaže v tem, da smo uspešno prebrodili leto, ki je bilo pomembna preizkušnja za našo uspešnost poslovanja. Mnogokrat smo si zastavljali zaskrbljena vprašanja o pomanjkanju surovin, o spremenjenih pogojih dela, o povišanju življenjskih stroškov, o prepotrebnih investicijah itd. Priznati moramo, da je bilo prav v tem letu potrebno povečano vlaganje naporov, stopnjevana volja in predvsem zavestna delovna disciplina. Da bomo lahko uresničili ekonomske cilje gospodarske reforme, se moramo spoprijeti z ukrepi za izboljšanje gospodarjenja tudi v prihodnjem letu. V tako usmerjenem novoletnem razmišljanju bi se morali zavedati pomembne vloge, ki naj bi jo imelo uveljavljanje izboljšane organizacije dela in celotnega poslovanja podjetja. Trenutno pa žal ne more nihče opravičiti še vedno pomanjkljive kvalitete dela in nedoslednega izpolnjevanja obveznosti na delovnih mestih. V bodoče se bomo morali torej zavedati in sami v sebi razčistiti, kaj je načrtno in kaj nas vodi k boljšim delovnim uspehom.

Vsem nanizanim mislim bi dodali tudi željo, da bi poskrbeli povsod za čimboljše delovne pogoje in za kar najboljše medsebojne odnose, tako med člani delovne skupnosti, kot med delovnimi enotami. Zeleli bi, da bi o tem več in odkrito pisali v našem časopisu, saj bi se le tako izogibali mnogokrat neutemeljenim govoricam za vogali, ki pogosto izkrivljene medsebojne odnose. Verjetno imamo v mislih vsi enak cilj: vse, kar je neizgovorjenega, česar ne moremo natančno opisati in kar se verjetno ne ujema s potrebami našega življenja, bomo morali po čimkrajši poti in čimprej odpraviti. Skupno se moramo zavedati, da sta pogoja nadaljnjih uspehov in medsebojnega sodelovanja predvsem podpora in človeško zaupanje sprejetim ukrepom samoupravnih organov in vodstvu podjetja.

Od pričakovanih prazničnih dni si bomo lahko pripovedovali marsikaj, zakaj čas hiti in nestrpnost se stopnjuje z njim. Sreča, ki si jo bomo zaželeli ta in še druge dni, se uresničuje le z vztrajnim in vestnim delom.

EK

IZ VSEBINE:

- Str. 2 Pripojitev »Čebelice«?
- Str. 3 Nova organizacija podjetja
- Str. 4 Oprema in izdelki modernizirane oplemenitilnice
- Str. 6 Naši slavljenici
- Str. 7 Naši v Omišu in Omišani pri nas
- Str. 8 Vsega po malem za vse

P

2030

0 PH. 233 / 1970

PRIPOJITE V »ČEBELICE«?

Delavski svet je nedavno obravnaval možnost za pripojitve Konfekcijskega podjetja »Čebela«, Vipava, k našemu podjetju. Zamisel o tem sicer ni nova, ponovno pa je oživila sredi letošnjega leta, ko smo resneje začeli misliti na začetek konfekcijske dejavnosti v našem podjetju, za kar smo registrirani že od lanskega leta.

O tem vprašanju je že pred nekaj meseci prišlo do razgovorov med predstavniki »Čebelice«, našega podjetja in občinske skupščine. Tedaj je bilo izrečeno mnenje, da bi bilo za obe podjetji ugodnejše, če bi prišlo ob začetku konfekcijske dejavnosti v našem podjetju med podjetjema do sodelovanja ali celo do pripojitve »Čebelice« k nam, kot pa da bi mi na novo razvijali svojo konfekcijo. O sodelovanju oziroma pripojitvi se je pohvalno izrazil tudi strokovnjak konfekcijskega podjetja »Mura« iz Murske Sobote, ki se je seznanil z delom »Čebelice« in proizvodnim programom našega podjetja.

Delavski svet »Čebelice« se je že na koncu oktobra soglasno izrekel za pripojitve k našemu podjetju in

predlagal našemu delavskemu svetu, da obravnava to vprašanje in zavzame ustrezno stališče, od česar bi bilo odvisno nadaljnje delo v tej smeri.

Ko je nato naš delavski svet obravnaval predlog »Čebelice« in ustrezno informacijo o možnosti pripojitve »Čebelice« k našemu podjetju, je sklenil, naj predstavniki obeh podjetij nadaljujejo začete razgovore, hkrati pa poskrbijo za izdelavo ekonomsko-tehničnega elaborata, iz katerega bodo razvidni rezultati poslovanja »Čebelice« po pripojitvi. Da lahko pride do pripojitve je namreč potrebno, da se za pripojitve izrečejo člani delovnih skupnosti obeh podjetij z referendumom (glasovanjem).

Delavski svet je nadalje sklenil, da bo, če bodo predvideni rezultati iz elaborata ugodni, sprejel sklep o pripojitvi »Čebelice« oziroma o razpisu referenduma o tem vprašanju med člani delovne skupnosti.

O nadaljnjem poteku dela v tej zvezi bomo v našem listu še poročali.

G. S.

Tudi pri nas skrajšan delovni teden

Pred dnevi je skupščina občine Ajdovščina obravnavala načrt in program za prehod na 42-urni delovni teden v našem podjetju in ni dala nanj nikakršnih pripomb. Sedaj je potrebno, da ga končno sprejme še delavski svet, kar pa je le še formalnost, ker je že soglasno sprejel predlog načrta in programa preden je bil dan v obravnavo skupščini.

Tako je že gotovo, da preidemo za novim letom na 42-urni delovni

teden s sistemom treh prostih sobot v mesecu. To nedvomno pomeni za vse veliko pridobitev, hkrati pa nam nalaga resno odgovornost, da izrabimo vse, prav vse možnosti za izpolnitev pogojev, na katerih temelji izračun za 42-urni delovni teden. Izpolnjevanje po programu predvidenih rezultatov bomo sproti spremljali, da bi lahko pravočasno ukrepali, če bi ugotovili, da ne dosegamo predvidenih rezultatov.

Vprašanja iz delovnih razmerij

V tej rubriki bo vodja splošnega sektorja pojasnjeval določena vprašanja iz delovnih razmerij, za katera bo menil, da zanimajo širši krog

delavcev, oziroma bo odgovarjal na taka vprašanja, ki bodo prišla iz kolektiva.

UREDNIŠKI ODBOR

Predsednik delavskega sveta tovariš Stane Zorč je izročil darila slavlencem

Vi vprašujete, mi odgovarjamo

Kot smo vam že v uvodniku omenili, se želimo v tej rubriki pogovarjati z vami predvsem o vsebini našega lista. Zato vas prosimo, da nam pisмено ali ustno izrazite svoje mišljenje, želje in predloge, kakšen je in kakšen naj bi bil naš list. Le tako ga bomo lahko oblikovali po vašem okusu, kar je naša največja želja.

Predloge lahko dostavljate uredniškemu odboru ali v skrinjice po ekonomskih enotah. Odgovarjali bomo samo na podpisane predloge in mnenja, vaših imen pri odgovoru pa ne bomo objavljali, če boste tako želeli.

Uredniški odbor

Kaj dela naša mladina?

Koliko časa je preteklo od zadnje mladinske konference tovarniškega mladinskega aktiva? Zares neprijetno bo vsem mladim, ko bodo odgovarjali na zastavljeno vprašanje. Vse kaže, da je zmanjkal v našem delovanju »vmesni člen«, ki bi nas tesno povezal, nekaj, po čemer bi vsi občutili, da smo člani mladinske organizacije tudi v tovarni. Rekli boste, da ta člen ne morejo biti le sestanki. Že sama beseda sestanek je postala našim mladim ljudem odbijajoča. Današnji ritem življenja zahteva privlačnejše akcije, ki bi vzbudile v mladincih in mladincih ponovno željo po pripadnosti in združevanju tudi v tovarniškem mladinskem aktivu. Poiskati in postaviti si moramo torej take oblike dela, ki bi bile za našega mladega človeka primerne in zanimive.

V prihodnje naj torej vsi mladi razmišljajo o takih aktivnostih, ki bodo predramile in razvijale ozke mladostnikove interese v širše kolektivne interese. K temu pripomorejo take oblike dela, ki mlade ljudi privlačijo in ki jim hkrati nudijo tudi ekonomske olajšave, kot so: počitniška zveza, taborništvo, različne športne sekcije itd.

Zavedati bi se morali tudi nalog, ki nam jih zastavlja samoupravljanje na vseh področjih. Mladi bi morali prvi sodelovati pri reševanju problemov v tovarni in se polagoma vključevati v članstvo samoupravnih organov. Razen tega pa imamo ogromno možnosti aktivnega sodelovanja s sorodnimi in drugimi podjetji, za spoznavanje in poglobljanje medsebojnih poslovno-tehničnih stikov.

Pritožb o nedelavnosti smo slišali že preveč. Dejstvo je, da smo se zanašali le na nekatere člane mladinskega aktiva, da bodo začeli sami delati. To pa ni prav, ker je trud manjšine vedno obsojen na neuspeh, če z njo ne sodeluje vse članstvo.

Prepričani smo, da bo podano mnenje pomagalo spodbuditi voljo, ki je v naši mladini sicer dovolj močna, da si bo na bližnji mladinski konferenci tovarniškega aktiva zastavila primerne smernice dela v prihodnjem letu. Uspešno delo pa bo odvisno od medsebojnega sodelovanja vseh članov, od vloženega truda, predvsem pa od izbranih oblik dela.

E. K.

Začela je delati naša zobna ambulanta

Po skoraj dveh letih prizadevanj je v novembru 1966. začela delati zobna ambulanta v sklopu obratne ambulante »Fructal« in našega podjetja. Zobna ambulanta bo opravljala tudi zobotehnična dela.

Oprema in ureditev zobne ambulante je stala okrog 31.000.- N dinarjev (3.100.000.- S dinarjev), od česar je 6.000.- N dinarjev (600.000.- S din) prispeval Komunalni zavod za socialno zavarovanje Nova Gorica, drugo pa naše podjetje in »Fructal«, ki sta stroške krila v razmerju zaposlenih delavcev v obeh podjetjih.

Pričakujemo, da bodo odslej delavci našega podjetja in »Fructala« izgubili veliko manj časa zaradi zdravljenja zob in bodo odpadle težave, ki so jih imeli v zvezi z odhodi k zobnemu zdravniku zlasti zaradi dela v treh izmenah. S tem je tudi odpadla potreba po izhodih iz podjetja med delovnim časom zaradi zdravljenja zob. Če si bo kdo izmed delavcev našega podjetja še naprej zdravil zobe pri drugih zobnih zdravnikih, bo moral to opraviti izven delovnega časa.

Nova organizacija podjetja

Upošteva je glavne organizacijske enote, je podjetje razdeljeno na pet ekonomskih enot: upravo, predilnico, tkalnico, oplemenitilnico in pomožne obrate. EE uprava kot enota, v kateri delujejo strokovne službe, potrebne za uspešno delo podjetja kot celote, pa je razdeljena na štiri sektorje: tehničnega, finančnega, komercialnega in splošnega, ki opravljajo strokovno-operativne funkcije, ter tri samostojne službe: plansko-analitsko, službo za razvoj proizvodov in službo kontrole, ki opravljajo strokovne funkcije, ki niso tudi operativne narave. Vodje sektorjev in samostojnih služb so podrejeni direktorju, vodje ekonomskih enot pa vodji tehničnega sektorja.

Sedanja organizacija podjetja, gledana zgolj grobo shematično glede na glavne organizacijske enote, izhaja iz leta 1962, ko je bilo podjetje razdeljeno na štiri ekonomske enote: upravo, predilnico, tkalnico in pomožne obrate, katerim se je proti koncu leta 1964 z izločitvijo iz EE tkalnice pridružila še peta, t. j. oplemenitilnica. Organizacija podjetja, gledana skozi organizacijo strokovnih služb, ki služijo podjetju kot celoti, pa se je od leta 1962, ko je bila hkrati z uvedbo ekonomskih enot na novo postavljena, dopolnjevala; na novo pa je bila v sedanji obliki postavljena s sklepom delavskega sveta z dne 5. 9. 1966.

Do sprejema nove organizacije strokovnih služb je poslovanje podjetja potekalo skozi osem samostojnih služb v ekonomski enoti uprava, in sicer: tehnično, finančno, komercialno, službo priprave proizvodnje, kadrovske-socialno, pravno, plansko-analitsko in službo kontrole. Slednji dve zaradi pomanjkanja kadrov nista delovali oz. sta delovali le delno v okviru drugih služb.

Taka organizacija, ki je temeljila na specializaciji strokovnega dela, se je vedno bolj kazala kot neučinkovita in so bile njene slabosti zlasti vidne pri medsebojni povezavi in sodelovanju posameznih služb in nerazmejenosti pristojnosti med njimi. To je bilo zlasti vidno pri medsebojnem delu službe priprave proizvodnje in tehnične službe ter pravne in kadrovske-socialne službe. Zaradi tega pogosto ni bilo prave a-žurnosti pri opravljanju določenih poslov; povsem razumljivo pa je, da je tako stanje v organizaciji in delu strokovnih služb zelo oteževalo, če ne celo onemogočilo, koordiniranje dela posameznih služb, ki naj bi ga opravljal direktor.

Zaradi navedenega smo začeli že proti koncu prve polovice letošnjega leta proučevati novo obliko organizacije strokovnih služb. Izhodi-

šče predloga za novo organizacijo, ki so ga predhodno obravnavali kolegij, upravni odbor in delavski svet, je bilo v čimvečji združitvi sorodnih strokovnooperativnih funkcij v en sam sektor in polni odgovornosti vodje sektorja za celotno delo sektorja. Povečano in razmejeno osebno odgovornost, o kateri smo v letošnjem juliju in avgustu veliko razpravljali, sta narekovala predvsem dva negativna pojavi v delu podjetja: slaba kvaliteta izdelkov in nezadovoljiva delovna zavest in disciplina. Takrat smo ugotavljali, da sta navedena pojavi hkrati dve izmed najresnejših ovir za zagotovitev pogojev za uvedbo krajšega delovnega tedna, saj ta pojava nedvomno skrivata v sebi vire še drugih pomanjkljivosti (zamujevanje, izostanki z dela, neodgovorno razmetavanje materiala itd.).

Osebno odgovornost predvsem strokovno-vodilnega kadra smo uredili z novo organizacijo, in sicer na dva načina: prvič z ločitvijo strokovnooperativnih funkcij v sektorje in neoperativnih v samostojne službe, drugič z naložitvijo vodjem sektorjev, služb ali ekonomskih enot polne odgovornosti pred direktorjem za vse delo v sektorju, samostojni službi ali ekonomski enoti. Tako smo omogočili tudi boljše koordiniranje dela posameznih sektorjev in služb, ne da bi s tem rušili prednost specializacije posameznih služb, ker so le-te ostale, bodisi kjer so bile ali pa so bile vključene v drugi sektor. Prvi primer velja za kadrovske in pravno službo ter referente za izobraževanje, industrijsko psihologijo, varstvo pri delu in nagrajevanje, ki so se združili v splošni sektor. Drugi primer pa velja za prejšnjo službo priprave proizvodnje, ki je dejansko zajemala tehnično pripravo proizvodnje, kalkulacije in normiranje; v novi organizaciji pa sta bili priprava proizvodnje in normiranje vključeni v tehnični sektor, medtem ko je bila na novo formirana služba za razvoj proizvodov kot samostojna neoperativna služba, ki naj bi se posvetila izključno skrbi za uvajanje novih proizvodov.

Zakaj

»delovna skupnost«?

Verjetno se še vedno marsikdo vpraša, od kod izraz delovna skupnost, ki se v zadnjem času vedno dosledneje uporablja namesto izraza kolektiv. Novi pojem sta uvedla temeljni zakon o delovnih razmerjih in temeljni zakon o podjetjih, ki sta začela veljati aprila lani. Tako poslej govorimo o delovni skupnosti ali članih delovne skupnosti namesto kolektivu oziroma članih kolektiva. To pa ne pomeni, da ne smemo več uporabljati starega, udomaćenega izraza »kolektiv«.

Da bi se vodje ekonomskih enot lahko v večji meri posvetili organizaciji dela in medsebojnim odnosom, so bila z novo organizacijo uvedena nova delovna mesta tehnologov v ekonomskih enotah, ki so jih zasedli tekstilni inženirji kot pomoč vodjem ekonomskih enot v tehnoloških vprašanjih iz njihovega delovnega področja.

Vsekakor pomeni nova organizacija korak naprej v delu strokovnih služb našega podjetja, saj bo nedvomno povečala osebno odgovornost in s tem večjo prizadevnost zlasti vodilnega kadra, hkrati pa odpravila doslej slabo usklajenost in slabo povezavo večjega števila služb, zaradi česar se je delo v zvezi s poslovanjem podjetja kot celote večkrat zatikalo ali ostalo neopravljeno.

V nadaljevanju navajamo kratek pregled organizacije strokovnih služb, ki služijo celotnemu podjetju, v oklepajih pa imena delavcev, ki jih vodijo.

V EE uprava so 4 sektorji, in sicer:

1. Finančni sektor (Janez Škvarč) — v glavnem v isti sestavi in organizaciji kot dosedanja finančna služba.
2. Komercialni sektor (Janez Cerar) — v glavnem v istem sestavu in organizaciji kot dosedanja komercialna služba, vendar z novo službo za raziskavo in analizo tržišča in reklamo (Silvo Kovšca).
3. Tehnični sektor (Janez Dolinar) — v isti sestavi in organizaciji kot dosedanja tehnična služba, vendar z na novo vključeno službo priprave proizvodnje (Marko Buda), v katero spadajo tudi kalkulacije in norme. Organizacijsko so vodji tehničnega sektorja podrejeni vodje ekonomskih enot s svojimi pomočniki oz. tehnologi:
 - predilnice (Stane Zorč); tehnolog (nezasedeno)
 - tkalnice (Franc Weingerl); pomočnik (Drago Ergaver)
 - oplemenitilnice (Franc Furlan); tehnolog (Tone Kodrič)
 - pomožni obrati (Silvan Juretič)
4. Splošni sektor (Grozdan Sinigj) — ki je nastal z združitvijo dosedanje kadrovske-socialne in pravne službe ter v sedanji sestavi zajema naslednje službe in referate:
 - kadrovske službo (Ivo Bat)
 - službo za varstvo pri delu (Stane Gorup)
 - službo za izobraževanje (nezasedeno)
 - referat za industrijsko psihologijo in socialno službo (Elizabeta Kodrič)
 - referat za nagrajevanje (Stane Bačar)

Poleg sektorjev so v EE uprava še tri strokovne službe, ki so neposredno podrejene direktorju:

1. Plansko-analitska služba (nezasedena)
2. Služba za razvoj proizvodov (Peter Dacar)
3. Služba kontrole (Erna Žunič). G. Š.

Predstavljamo vam
tovariša Janeza Cerarja,
novega vodjo
komercialnega sektorja

Drobne novice iz Ajdovščine

V krvodajalski akciji, ki jo je v naši občini organiziral občinski odbor Rdečega križa Slovenije v začetku decembra 1966., je darovalo svojo kri 630 občanov, ki so darovali skupaj 216 litrov krvi. Iz našega podjetja se je prijavilo 69 krvodajalcev, dejansko število pa je nekoliko večje, ker so nekateri šli na odvzem krvi, ne da bi izpolnili prijavnico v podjetju. — Moramo omeniti, da je bilo od skupnega števila 69 prijavljenih kar 42 krvodajalcev iz ekonomske enote tkalnice, kar je poleg dobre volje krvodajalcev, nedvomno tudi rezultat prizadevanja predsednika sindikalne podružnice za popularizacijo te humane akcije med člani kolektiva ekonomske enote tkalnice.

10. t.m. je bilo ob navzočnosti večjega števila uglednih gostov, med katerimi so bili tudi zvezni in republiški poslanci, predstavniki republiških organov in predstavniki javnega življenja ajdovske in novogoriške občine, odprto preurejeno šolsko poslopje, v katerega se je preselila ajdovska gimnazija. Gimnazija je opremljena za najsodobnejši kabinetni pouk (ima posebne kabinete za pouk kemije, fizike in biologije), ki bo odslej samo v dopoldanski izmeni. Doslej je bila gimnazija v poslopju ekonomske srednje šole, ki bo sedaj preurejena v dijaški dom.

Kot je znano, je bila prva gimnazija v ajdovščini ustanovljena leta 1952, ki pa je delovala samo sedem let. Pred tremi leti je ponovno oživel, vendar le kot oddelek goriške gimnazije, letos pa je občinska skupščina ustanovila samostojno gimnazijo in hkrati odpravila srednjo ekonomsko šolo, v katero so se tako dijaki zadnjic vpisali v lanskem letu.

Mesec dni pred nami je tudi podjetje »Mlinotest« začelo izdajati svoje tiskano glasilo »Mlinotest«, ki bo izhajalo vsaka dva meseca. Tako je naš »Tekstilec« za »Primorjem«, ki izhaja že več let, in »Mlinotestom«, tretje tiskano glasilo ajdovskih delovnih organizacij. G. Š.

Delovne norme

1. Pojem in vrste delovnih norm

Kaj je delona norma? Delovna norma določa tisto količino dela, ki jo moramo porabiti za izvršitev danega dela.

Za izvršitev vsakega dela je potreben določen čas. Za veliko dela rabimo tudi veliko (več) časa, za malo dela malo (manj) časa. To se pravi, da velikost ali količino dela izrazimo s časom, skratka: delo merimo s časom. Normiranje dela torej obstaja v določitvi tistega časa, v katerem mora biti dano delo izvršeno.

Na primer: Če rečemo, da je za izdelavo 200 metrov blaga potrebno 25 delovnih ur, potem smo **določili čas** za izvršitev tega dela (za teh 200 metrov blaga), oziroma smo v tem primeru določili normo v obliki časa. Zato se tako določena norma imenuje **časovna norma**.

Obratno pa lahko normo izrazimo tudi v obliki količin. Če je v navedenem primeru za izdelavo 200 metrov blaga potrebno 25 delovnih ur, potem iz tega izhaja, da je v eni uri treba izdelati 8 metrov blaga.

Tako smo v tem primeru povedali, koliko metrov blaga je treba izdelati v časovni enoti (v tem primeru v eni uri). Tako določena norma se torej imenuje **količinska norma**, ker zahteva, koliko količinskih enot je treba izdelati v časovni enoti (v 1 uri).

Tako časovne kot količinske norme ugotavljamo na različne načine in jih zato tudi ločimo v:

- izkustvene norme
- statistične norme
- izkustveno-statistične norme
- norme določene z grobim snemanjem
- norme določene s primerjanjem (sumarna metoda) in podobnimi načini ter končno
- tehnične norme

Vse navedene norme imajo glede svoje natančnosti dobre in slabe strani. Drži pa eno: da je namreč vsaka norma boljša kot nobena.

Jasno pa je, da bomo uporabili tiste norme, pri katerih bomo dosegli največjo natančnost pri določanju časa in pri katerih bomo dosegli čim večjo storilnost, zakaj norme ne služijo izključno za izplačevanje dela po normi, pač pa morajo zagotavljati stalno naraščanje produktivnosti dela. Še posebno važno vlogo pa morajo odigrati norme pri uresničevanju prehoda na skrajšani delovni čas.

To pa lahko dosežemo izključno samo s tehničnimi normami, zakaj vse druge vrste norm so odsev sedanjosti, oziroma so lahko »preostre« ali pa »premehe« in vlečejo proizvodnost nazaj. Zato se pobliže seznanimo s principi tehničnega normiranja.

(Se nadaljuje)

P. D.

Pridobivanje in predelava tekstilnih surovin

TEKSTILNE SUROVINE

Ceprav je tudi v našem podjetju delitev dela izpeljana tako dosledno, da navadno delavec opravlja svoje delo na delovnem mestu neodvisno od drugih delovnih mest in mu tako ni nujno potrebno poznati drugih delovnih procesov, je prav, da kot tekstilci vsi vsaj v grobih obrisih poznamo način pridobivanja in predelave tekstilnih surovin. Zato vas bomo o tem v našem listu seznanjali z vrsto zaporednih člankov, ki jih s sestavkom »tekstilne surovine« začnemo vodja priprave proizvodnje Marko Buda, dipl. inž. tekstilne tehnologije.

Tekstilne surovine delimo v skupino prirodnega izvora (kemično nespremenjene) in v skupino surovin, ki jih izdelamo iz naravnih surovin s kemijsko preobnovo.

I. Surovine prirodnega izvora

1. Rastlinska skupina
 - semenska vlakna: bombaž, kapok, akon (svilnice)
 - stebelna vlakna: lan, konoplja, juta, ramija, koprija, žukva
 - listna vlakna: manila in sizal konoplja, agava, aloa, palme, yucca
 - sadežna vlakna: kokos
 - slama: pšenična, riževa, itd.
 - les: lesene paličice za vatek
2. Zivalskega izvora — beljakovinske surovine
 - fibroinske surovine: naravna, prava in divja (tussah) svila
 - keratinske surovine: ovčja volna, velblodje, kozje (mohair, kašmir, tibet) kunčje, kravje dlake, žima itd.
3. Rudninskega izvora: azbest

II. Surovine tehnične (umetne) skupine

1. Rastlinska skupina
 - vlakna iz regenerirane celuloze: viskozni in bakrov reyon, umetne dlake, umetna žima, celulozno predivo itd.
 - papirna preja: tekstilin, celulon
 - celulozni estri: acetatni reyon in predivo
2. Beljakovinske surovine
 - kazeinsko predivo: lanital, tiolan, encasa
 - proteinsko predivo: ardil iz ameriških

lešnikov, predivo iz proteina, soje itd.

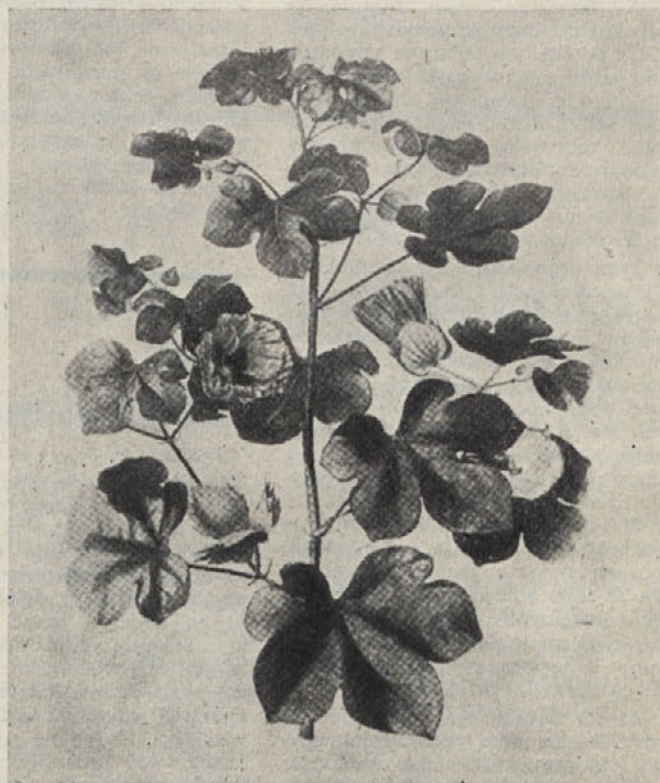
3. Kavčukaste — gumijaste niti
4. Kovinske niti: bakrene, srebrne, zlate itd.
5. Silikatna vlakna: steklene niti, žindra, volna, sillan
6. Sintetska vlakna
 - polimerizacijska: polivinilkloridna, poliakrilonitrilna, polivinilalkoholna, itd.
 - polikondenzacijska: poliamidna (nylon, perlon itd.) poliesterina (terilen, vinyon itd.)
 - poliadicijska: perlon

Gojenje in predelava bombaža

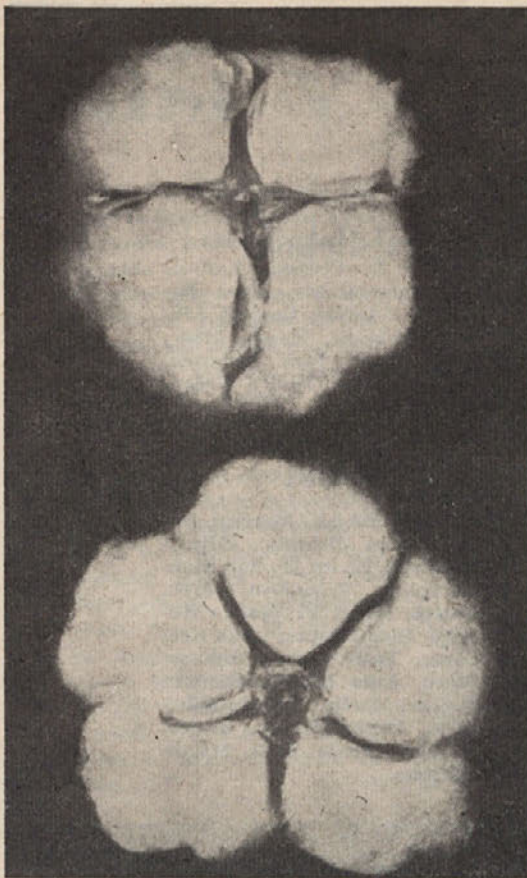
Bombaž je izredno pomembna tekstilna surovina. Bombaževca (gossypium) je rastlina zeliščaste (do 1 m), grmičaste (do 2,5 m) ali drevesaste (do 6 m) oblike, ki zahteva za uspešno rast dovolj toplote in vlage. Bombaževca najbolj uspeva v pasu med 35° severne in 30° južne širine. Sejejo ga v zgodnji pomladi v globoko preorane njive z jarki za umetno namakanje. Po dveh mesecih pokrijejo bombažna polja beli in svetlorumeni cvetovi, iz katerih se razvijejo semenski mešički, ki se po dozorenju odpro. Ta način rasti, posebno medsebojno oviranje vlaken pri rasti, povzroči zavoje vlaken in s tem povečanje adhezijske sposobnosti, kar je za predenje izredno pomembno.

Bombažna žetev se prične v avgustu in traja do decembra, ko dozore vsi cvetovi. Obiranje je lahko ročno, kar je zelo zamudno, vendar je kvaliteta tako obranega bombaža najboljša. Poleg tega načina poznamo še strojno obiranje z zračnim vlekom, ki poleg zrelega trga tudi nezrel bombaž ter dele listov in mešičkov. Mehanični način obiranja je primeren predvsem za poslednje obiranje. Stroj, kateremu streže 5 delavcev, nadomesti delo 150 ročnih obiralcev.

Obrani bombaž pustijo stati v lopah 30 dni, da se osuši in dozori. Sledi odzrnjevanje (ločitev vlaken od semena) z egrenirnimi stroji. Za predenje se uporabljajo vlakna, ki jih da prvo egreniranje. Na semenih ostanejo še kratka vlakna (linters, afrittis ali scarto), ki se uporabljajo kot surovina pri proizvodnji regreni. Nadaljevanje na strani 5

Bombažna rastlina
s cvetom

Odperta bombaževa plodova

(Nadaljevanje s 4. strani)

Pridobivanje in predelava tekstilnih surovin

ranih celuloznih vlaken, celulozida, vate, brez-dimnega smodnika itd. (drugo egreniranje).

Iz semen stiskajo olje, ki ga rafinirajo v jedilno olje, ostanek pa se porabi za izdelavo mil in maziv. Proteine se izkoristi za izdelavo hranil za diabetike (sladkorne bolnike), živinsko krmo, izdelavo lepil, ostanek pa za gnojenje, tako da je bombažno seme popolnoma izkoriščen.

Vlakna prvega egreniranja (lint-cotton) stisnejo v bale, jih ovijejo s ceneno jutovino, bombaževino ali kokosovo mrežo ter prevežejo z železnimi ali žičnimi obroči. Bale so običajno težke 160 do 330 kg. V taki obliki pride bombaž v predilnice.

Oprema in izdelki modernizirane oplemenitilnice

Kot je znano, je delavski svet na svoji seji dne 11. 8. 1966 sprejel sklep o rekonstrukciji, razširitvi in modernizaciji oplemenitilnice, s čimer želimo doseči predvsem oplemenitenje vseh izdelkov tkalnice, ustrezno proizvodnjo po kakovosti in asortimentu za domače tržišče in izvoz ter s tem izboljšanje ekonomskega stanja podjetja.

Dosedanja struktura proizvodnje v tkalnici in oplemenitilnici je za podjetje neugodna, saj proizvajamo samo 40 % oplemenitenih in kar 60 % surovih tkanin.

S tako strukturo proizvodnje je bila podjetju otežkočena prodaja ter onemogočeno doseganje boljših finančnih rezultatov, ker je dosegalo s surovimi tkaninami kot polizdelki nizke cene.

Proizvodni program v modernizirani oplemenitilnici predvideva:

- oplemenitenje pestrih tkanin z visokimi apreturami proti mečkanju, krčenju itd.,
- proizvodnjo tiskanih modnih tkanin,
- proizvodnjo tkanin s posebnimi nanosi, kot n. pr. moltopen (nanos penaste mase), in nanosi gladkih plastičnih mas.

Za proizvodnjo navedenih artiklov so predvideni naslednji stroji, ki jih bo dobavila italijanska firma MACH-IM-TES:

- kontinuirni belilni stroj za beljenje s kloritom,

- avtomatski tiskarski stroj za barvni tisk (do 8 barv)

- parilnik
- sušilno-apreturni stroj s foulardom za barvanje,

- vesna sušilnica
- kaširni stroj za lepljenje penastih in drugih mas na tkanine

- trovaljni kalander

Od sedanjih strojev bodo ostali v nadaljnji uporabi naslednji:

- barvni aparat za križne navitke
- 4 žigri
- 3 kosmatilni stroji

— merilno navijalni in merilno zlagalni stroji, prodali ali likvidirali pa bomo: sušilno-razpenjalni stroj, ki je neustrezen in zastarel, kalander in muldo.

Kot je razvidno iz tehnološko-ekonomskega elaborata, bo oplemenitilnica po rekonstrukciji in modernizaciji proizvedla po eno tretjino pestrih tkanin in kosovno barvanih oziroma beljenih tkanin. S tem bodo doseženi naslednji finančni rezultati (v novih dinarjih):

	1965	plan 1966	po moderni
bruto produkt	34.233.210	42.425.092	49.441.018
dohodek podjetja	9.072.410	11.406.931	16.682.089
sredstva za osebne dohodke	7.036.370	9.276.851	11.687.000
sredstva za sklade	1.340.190	2.130.080	4.995.089

Vsi ti izračuni temeljijo na programu, ki je izdelan na podlagi 48-urnega delovnega tedna.

Število zaposlenih v oplemenitilnici se bo povečalo za 28 delavcev, vendar bodo na nova delovna mesta razporejeni predvsem delavci, ki že delajo v podjetju in ne bodo več potrebni na svojih dosedanjih delovnih mestih.

Za zagotovitev primernih proizvodnih prostorov s čimmanjšimi stroški, vendar z ustreznimi tehnološkimi pogoji, je predvidena:

- preselitev skladišča pomožnega materiala v sedanje prostore pri domu kulture,
- preselitev skladišča gotovih tkanin v del sedanjega skladišča bombaža,

— zgraditev podaljška oplemenitilnice med sedanjo nakladalno rampo in bivšim skladiščem pomožnega materiala v širini 12 metrov,

- ustrezna premestitev upravnih prostorov ter zagotovitev prostorov za obratne pisarne tkalnice in oplemenitilnice, ker se bodo vse pisarne na dvoriščni strani (na levi in desni strani sedanjega vhoda v upravo) uporabile za proizvodne in skladiščne prostore oplemenitilnice,
- premestitev dohoda v ženske garderobe tkalnice.

Prostor modernizirane oplemenitilnice bo torej segal od sedanjega skladišča surovih tkanin do vključno prejšnjega skladišča pomožnega materiala in bo dolg okrog 120 metrov.

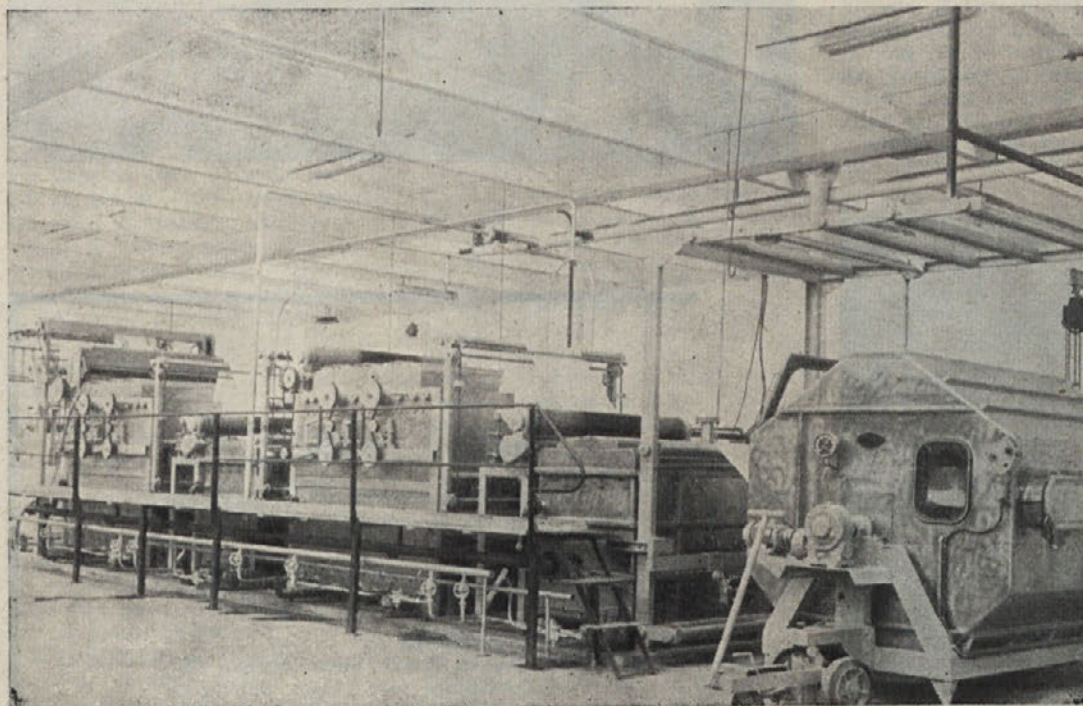
Načrti za modernizacijo so že izdelani in se že izvajajo pripravljala dela. Italijanska firma MACH-IM-TES bo začela dobavljati stroje kakor hitro bo naša banka dala garancijo za inozemski kredit, kar bo predvidoma takoj po novem letu. Zato pričakujemo, da bodo prvi stroji začeli obratovati postopoma od maja meseca dalje in bo modernizacija v celoti končana na jesen prihodnjega leta.

J. D.

ALI VESTE ...

... da italijanski izvozniki dobijo »samo« 11.000 starih dinarjev za meter volnenega blaga, ki ga naša trgovska podjetja prodajajo po 24.000 starih dinarjev; razlika gre za carino, davek na promet, za grosistično in detajlistično maržo.

... da je v prejšnjem mesecu 54 podjetij na Hrvaškem izplačalo delavcem samo 111 milijonov starih dinarjev zaslužka namesto 573 milijonov zaradi spremenjenih predpisov o plačevanju obveznosti do skupnosti. Predvidoma prihodnji mesec kakih 20 delovnih organizacij s 24.000 delavci ne bo moglo izplačevati niti minimalnih osebnih dohodkov.

Kontinuirni belilni stroj

IZ ŽIVLJENJA KOLEKTIVA

»Petnajstletniki« s tov. direktorjem

Naši slavlenci

»petnajstletniki« in »desetletniki«

Kot vsako leto, tako se je kolektiv tovarne tudi letos spomnil vseh tistih delavcev, ki delajo v podjetju nepretrgoma petnajst oz. deset let.

Slavlenci so bili v soboto dne 26. novembra povabljeni v kulturni dom, kjer jim je v imenu kolektiva čestital predsednik delavskega sveta, ki je med drugim dejal:

»V prijetno dolžnost si štejem, da vam lahko v imenu kolektiva čestitam k petnajstletnemu oz. desetletnemu delu v tovarni. Zahvaljujem se vam za požrtvovalno delo, ki ste ga v tem času opravili za napredek našega podjetja.«

»Vsi želimo, da bi bilo v prihodnjih letih še večje število slavlencev, je končal svoj nagovor predsednik delavskega sveta Stane Zorč.

Nato je slavlencem izročil praktična darila, s katerimi jih je nagradil kolektiv. Sledila je skromna zakuska, ki jo je za slavnence pripravila sindikalna podružnica podjetja.

I. B.

Tako mrko vam poroča o slovesnosti naš kadrovske, pa nikar ne mislite, da je bilo vse tako slovesno in resno; v začetku že, nato pa so se »petnajstletniki« in »desetletniki« srca slavlencev razigrala. Le pri Milošu, ki si je zaman prizadeval, da bi spravil kolesje svojega časomera v pogon, ni vžgalo. Zobata kolesa in kolesca so vztrajno mirovala in zaman smo vsi po vrsti tolkli po njih. Niso se premaknila. Niti za en tik-tak. In na uri je pisalo, da mu jo poklanja, tako stoječo, kolektiv TTA. Dobro da Miloš ne dela po normi, sicer bi si lahko mislil, da ima nagraditev s stoječo uro kakšen poseben pomen.

Zdi se, da je bil na vrhuncu zabave še nekdo zaskrbljen: tovariš direktor nad svojo kondicijo, ko so si ga naše vrle tekstilke izposodile za ples kot štafetno palico, a se je že po nekaj podajah pokazal nespособnega za krotitev starih grč, ki delajo v tovarni že od časov, ko smo kupovali kruh na karte in tekstil na točke. — Kondicija je huda reč, jo bo čez leto dni kaj več?

G. S.

Petnajstletniki

Herman Bačar, Slava Bakaršič, Zdravka Cergolj, Lili-jana Čirkovič, Marija Likar, Joža Likar, Fani Makovec, Emilija Stor, Almira Vrčon, Viktor Žgavec.

Desetletniki

Jožica Bizjak, Marijan Božič, Albin Bratina, Edvard Gomizelj, Elvira Humar, Stan-ko Ipavec, Vekoslava Ipavec, Marija Kobal VI, Marija Koloini, Olga Krapež, Cilka Kreševac, Ivan Lemut, Dušana Marc, Ema Bizjak, Darinka Pergar, Marija Poljšak, Miloš Rušt, Bruno Samec, Franjo Stopar, Marija Zatti, Magda Zorman.

Pobrskali smo po albumih slavlencev prejšnjih let, ki niso imeli te sreče, da bi prišli v časopis. Smo imeli srečno roko pri izbiri?

»Desetletniki« v družbi tov. direktorja in predsednika delavskega sveta

Prišli ... odšli ...

Od 1. novembra do 15. decembra 1966. so se zaposlili pri nas naslednji novi delavci:

Milena Bolčina, Dijana Cerar, Janez Cerar, Janja Popović, Miroslav Tovornik

... odšli pa so:

Ivanka Bizjak, Silva Černigoj, Marija Gorup, Jože Leban, Marija Ličen, Ivanka Slokar, Bernarda Stopar, Ivanka Sulič, Magda Trebižan, Marija Vodopivec, Veronika Zorž.

Naši v Omišu ...

Kot je znano, je naše podjetje nedavno podpisalo z dalmatinsko trikotazno tovarno »Galeb« iz Omiša pogodbo o dolgoročnem medsebojnem poslovnem sodelovanju. Eno najvažnejših določil te pogodbe je, da bo naše podjetje zagotavljalo »Galebu« dovolj ustreznih preje, Galeb pa posodil nam 300 milijonov starih dinarjev za modernizacijo in rekonstrukcijo oplemenitilnice. V »Galebu« so želeli, da bi se tudi predstavniki obeh podjetij zblížili in so zato dali pobudo za medsebojni obisk. Naši so bili pri njih na koncu oktobra, »galebi« pa so nam obisk vrnili mesec dni pozneje.

Sodelavka našega lista je obisk v Omišu doživela takole:

Ajdovski zvonik je udaril četrto uro zjutraj. Bilo je deževno. Rosilo je, pravzaprav se je od vsepovsod spuščala mrzla vlaga in prepajala vse, da so bili pločniki in ceste mokri in spolzki. Na avtobusni postaji je postalo živahno. Ali bo kaj zamudnikov? Ne — disciplina je na višku.

Poln avtobus tekstilcev je pričel svojo dolgo rajžo proti Omišu. Enakomerno brnenje motorja, šumenje dežja po strehi je uspavalo našo družbo. Dež nas spremlja, v Senju bi skoraj priredili plavalne tekme, vendar smo se potolažili s »Športnimi novostmi« in malim golažem. Janko se je mučil z neko »marelo«, vendar je, ker ni našel gumba tega avtomatičnega rekvizita, pritekel moker na avtobus.

Vlaga in dež sta izparevala v toplem avtobusu; padlo je nekaj toplih in pogretilih vicev. Miha je razmišljal, skiciral vice na papir, vendar ni bil v formi, da bi kakega skom-

poniral. Kačja slina je dajala korajžo dobrim železcem na zadnjih sedežih avtobusa, ker drugače fantje ne bi izdržali naporne vožnje po tridesetih morskih serpentinah.

Ze smo bili pred Zadrom. Čudovit most preko ožine nam je skrajšal vožnjo okoli zaliva. Navdušeni fotografi so hoteli pritiskati na svoje »škljoc«. In že smo v Šibeniku. Po dolgotrajnem sedenju se malo sprehodimo in okrepčamo. Zopet smo v avtobusu in vožnja se nadaljuje. Vse bliže smo našemu cilju. Tudi Split je že mimo in Dugi Rat nam s svojo »karbidovko« sveti v pozdrav. Utrujenost pojema, dobra volja raste in že se avtobus ustavlja na končni postaji. V Omišu smo. Dovolj je bilo vožnje.

Pred tovarno nas sprejmejo predstavniki trikotazne tovarne »Galeb«. Ogledali smo si obrate. Pletilni stroji pletejo iz naše preje trikotazno blago. Zanimivi so majhni obrati barvarne in belilnice, še posebno pa krojilnice in šivalnice. Hitrost šivanja je velika, vsaka sekunda je pri tako tehnološko organiziranem delu dragocena.

S prehrano nas oskrbuje njihova menza — vendar ne z enolončnicami. Jedila so pripravljena okusno in obilno, kot za prave gurmane. Želje ne bi mogle biti nikoli tako velike, kot so nam v vsem postregli domačini iz Omiša. Tudi Cuk ni bil prikrajšan za twist, saj se je vse vrtelo tako ali drugače. Martin bi se rad malo popeljal po morju, vendar je bilo morje nemirno, zato je s svojo barko poveslal kar po cesti in delal reklamo za dobro postrežbo z različnimi dalmatinskimi vini.

»...Hvalile se Kaštelanke da su lepše neg Spličanke...« in Tine si ni mogel kaj, da ne bi pogledal po brhkih sosedah Splita. Lepooka srna nas je skoraj prepričala, da ne zna plesati, vendar Janez ne bi bil kranjski, če jo ne bi zavrtel lahkih nog naokrog v ritmu polke.

Kontrola ni mogla ugotoviti vzroka zaspanosti na športnih srečanjih. Res da je bilo spanja bolj malo, vendar je prijateljsko srečanje v šahu, streljanju, ping-pongu in odbojki potekalo z visoko športno zavestjo. Nekaj zmag so odnesli domačini, nekaj je bilo naših.

Nedeljsko popoldne je bilo sončno in toplo. Ogledali smo si mesto.

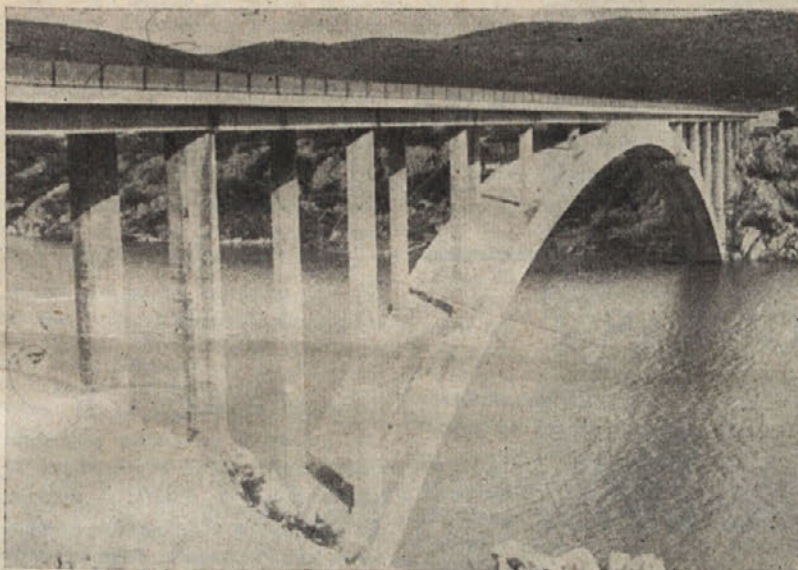
Omiš ni tipično mediteransko mesto. Graciozna kamena vrata v precep skalnih hribov, skozi katere reka Cetina priteka v morje, impresivni kanjon, ki vodi ob reki proti tihim »otokom ljubezni in sreče«, srednjeveške utrdbe, nove zgradbe — vsi ti kontrasti so značilni za mesto Omiš. Nedaleč od mesta je ena največjih hidrocentral. Petsto metrov pod skalnim masivom v notranjosti je skrit ta gigant, ki nas je impresioniral po svoji velikosti in načinu lokacije.

...čim več videti in slišati. Po dolgem in počez smo prehodili Split. Navdušeni nogometaši so seveda zašli na stadione, mi pa smo občudovali splitsko panoramo z Marjana. V akvariju smo se zadržali dalj časa. Ribe, ribice, raki, želve, sipe, klobučki, jegulje — kako čudovito je morsko življenje. Mala hobotnica je Maričko pošteno prestrašila, vendar je ob pravem času umaknila prste. »Ali nisi videla, da je vmes šipa«, pravi Marko in smeja ni bilo konca.

Začelo se je mračiti. Luči so se prižigale in olepševale dalmatinsko idilo mesta. Sli smo v podzemlje; pod samim mestom so obnovljeni prostori Dioklecianove palače. Koraki so odmevali po splitskih katakombah in hoteli smo naprej. Velikanski bronasti spomenik Grgurja Ninskega ima palec na nogi, ves svetleč od stalnega prijetanja turistov, kajti dotik palca prinaša srečo, vsaj tako komentira Stano.

Prisrčno slovo in že se vozimo proti domu. Oljčni nasadi podhrtevajo v vetru, nam pa so ostali lepi spomini na prijateljsko srečanje tekstilcev, na njihov prisrčen sprejem in seveda spomin na dobri prošek ...

E. Z.

Novi most čez Krko ob izlivu v morje, ki je nadomestil prevažanje avtomobilov s trajekti čez Šibeniški zaliv

... in Omišani pri nas

Drugega našega sodelavca, ki je spremljal Omišane pri nas, pa je, kot kaže, ta obisk pesniško navdahal, pa vam je o tem »zapel« takole: Ko prišli so gostje iz Omiša nehala je padati »kiša«, pričeli so se lepi dnevi prav kakor smo si vsi želeli. Iz Dalmacije do nas res ni prijetno hoditi v vas, to velike so daljave, a vežejo vezi nas prave. So oni posojilo dali, mi prejo bomo njim poslali, a le pri tem ne bo ostalo, ker to je zdaj za nas premalo. Želimo tesnega sodelovanja in pravega si spoštovanja, prijateljstvo naj živo klije pri vseh srce čuteče bije. Lepo smo goste mi sprejeli, jim vse najboljše zaželeli, smo skoz tovarno jih peljali, potrebna pojasnila dali. Želeli smo jim dneve lepe, peljali smo jih na izlete, da kraje naše bi spoznali doma o tem pripovedovali.

Smo skoz Vipavo jih vodili, na loškem gradu pogostili, nato peljali v vinsko klet pa še v postojnski jamski svet. Smo skupno vsi se veselili in skoraj bratovščino pili, se marsikaj pogovorili in še si srečanj obljubili. Je hitro čas obiska tekkel, takole marsikdo je rekel, ko čas odhoda je prišel, vsak se poslavljat je hotel. Vezi so trdne se skovale dekleta naša so jokale, so fantje njihovi menci, pri nas bi radi še ostali. In tudi Dalmatinke male so s fanti našimi plesale ter niso mogle se vživeti, da morajo domov hiteti. Je v torek zjutraj bil odhod, domov so gostje šli od tod, prisrčno smo se poslovili na zdravje zadnjikrat napili. Zdravica končno naj velja za poslovna partnerja oba, da zdajšnji bi odnosi resni odslej postali še bolj tesni.

S. B.

Koliko nas je?

Na dan 30. novembra 1966. je kolektiv našega podjetja štel 869 članov, od tega 617 žensk in 252 moških. Največ delavcev je zaposlenih v EE tkalnica — 341, sledijo ji EE predilnica s 326, EE uprava s 112, EE pomožni obrati z 48 in EE oplemenitilnica z 42 zaposlenimi delavci.

Najstarejši član našega kolektiva je Urška Mavrič, šivilja komadov v oplemenitilnici (72 let), najmlajši pa Vid Fajdiga, čistilec (15 let). Najdlje delata v podjetju Janko Krečič, strugar in Anton Stibilj, pomočnik zidarja, oba že od 15. maja 1949.

Kratek postanek pri Šibeniku

VSEGA PO MALEM ZA VSE

Zakaj nam na poledeneli ali mokri cesti drsi?

Vsi vemo, da nam na poledeneli cesti drsi in včasih tudi na svoji koži občutimo posledice tega drsenja. Pa ste že kdaj razmišljali o tem, zakaj? Verjetno ne, ker se vam zdi stvar preveč preprosta: drsi pač zato, ker je led gladek, boste rekli. Pa niste zadeli bistva! Saj so gladke tudi razne vrste tlakov, steklo, ultrapas in drugo, pa lahko nanje veliko varneje stopimo kot na led, ki so ga n. pr. naši šolarji že krepko razorali z okovanimi čevlji. Torej moramo pravi odgovor poiskati drugje.

Ko nam kje kaj škripa zaradi medsebojnega drgnjenja dveh na videz gladih teles, ju navadno namazemo z oljem. Olje pri tem zapolni vse nevidne brazgotine, ki se sicer zagostijo druga v drugo in preprečijo ali otežujejo drsenje ene ploskve po drugi. Olje naredi med dvema telesoma novo plast, brazgotine se torej ne morejo več zagostiti druga v drugo, ampak telesi drsita po plasti olja kot maziva.

Na ledu pa sestavlja to vmesno plast ali mazivo navadna voda. Ta nastane vedno, če pritisnemo na led. S pritiskom se namreč ustvarja temperatura, ki led raztopi in že je med našim čevljem, kolesom ali

avtomobilom tanka plast vode, ki zmanjša trenje. Drsalec na ledu ali hokejist dejansko ne drsi po trdem ledu, ampak »plava« po tanki plasti vode med ledom in drsalko, ki jo daje zaradi pritiska drsalke tajajoči se led.

Podobno je z drsenjem na mokri asfaltni cesti. Čeprav ni mokra cesta nič bolj gladka kot suha, nam na njej neprimerno bolj drsi, kar vedo zlasti avtomobilisti in kolesarji; spet zato, ker »plavamo« po tanki plasti vode med cesto in plaščem kolesa. Drsenje zmanjšamo z novim, narezanim plaščem. Hrapava guma z vzporednimi žlebički potiska vodo v te žlebičke, tako da izbočeni delčki gume ne tečejo po plasti vode in nam zato na takem kolesu ali v takem avtomobilu ne drsi. Isti pojav je pri vožnji po ledeni cesti, saj se — kot smo videli — tudi tedaj ustvari med gumo in cesto tanka plast vode. Če guma ni narezana ali je že izlizana, drsi cela po tanki plasti vode, ker jo tako hitro ne more iztiskati izpod cele površine, s katero se dotika ceste. Zato so za vožnjo po mokri, zlasti pa še po poledeneli cesti, mnogo varnejše nove, narezane (»zimske«) gume.

Vpliv duševne napetosti na zdravje

Rane na želodcu in dvanajsterniku niso nikakršna želodčna ali črevesna nalezljiva bolezen, ampak so znak povečanega vzbujenja, ki se potem kaže v bolezenskih spremembah na prebavilih. Ob takih priložnostih, ko so vzbujenja pogosta in dolgotrajnejša, dobivajo nekateri ljudje povišan krvni pritisk, bolečine okrog srca, žolčne napade in podobno. Ti pojavi so izraz nerazumevanja, ki jo povzročajo razna vzbujenja, jeza, napetost ali strah. Odprava takih konfliktnih stanj je edina pot do zdravljenja.

Izposojene in domače šale

Belo in črno

Hčerka: »Zakaj je nevesta vedno v belem, mama?« —

»Zato, ker pomeni bela barva veselje, tako kot pomeni črna žalost.«

»Hčerka« »Aha, zato je ženin vedno v črnem!«

Problem

Učitelj: »Na pot gresta dva kočijaža. Prvi, ki prevozi v eni uri osem kilometrov, je dal drugemu, ki jih prevozi samo sedem, prednost enega kilometra. Kje ga bo dohitel?«

Učenec: »V prvi gostilni ob cesti.«

Domislice

Pasti ni sramotno, sramotno je obležati.

Če boš hotel ugajati vsakomur, ne boš ugajal nikomur.

Pravila ustvarjamo za druge, izjeme zase.

Nepričakovan odgovor

Mali Jakec ni nič kaj priden učenec. Nekega dne pride v šolo brez domače naloge. Učitelj je nezadovoljen in pravi: »Zelo si len, Jakec. Ko je bil George Washington toliko star kot ti, je bil najboljši učenec v šoli.« — »Ko pa je bil toliko star kot Vi,« odgovori Jakec, »je bil že predsednik Združenih držav Amerike.«

OGLAS

Iščemo odbor s predsednikom Društva zveze inženirjev in tehnikov tekstilcev (ZITTS). Skriva se nekje v naši tovarni. Bojimo se, da bo iz poletnega spanja nadaljeval zimsko. Člani ZITTS smo zainteresirani za vrsto napovedanih predavanj, ker se želimo seznaniti z različnimi področji in problemi dela ter jih pomagati reševati.

Se zadnji klic pred trdnim spanjem: Zbudi se, naš odbor s predsednikom na čelu, da ne bi zimsko spanje premamilo še nas.

Žalostni člani

Največji procent

V kolektivu se vedno pogosteje sliši mnenje, da je 1 % sredstev za osebne dohodke, s katerim razpolaga delavski svet, največji procent na svetu. Pravzaprav čudno, ko pa imamo iz preostalih 99 %, ki so po vseh matematičnih zakonitostih enako veliki kot tisti 1 %, tako nizke plače.

Ugotovitev ob pravem času

Na sestanku uredniškega odbora so hoteli člani tega odbora prepričati odgovornega urednika, ki je sicer v službi vodja splošnega sektorja, da bi pristal na objavo nekega politično obarvanega »vica«. A mož se je izmikal in menjal, češ da vic ni primeren in jamral, da ga hočejo člani uredniškega odbora s tem spraviti za zapahe.

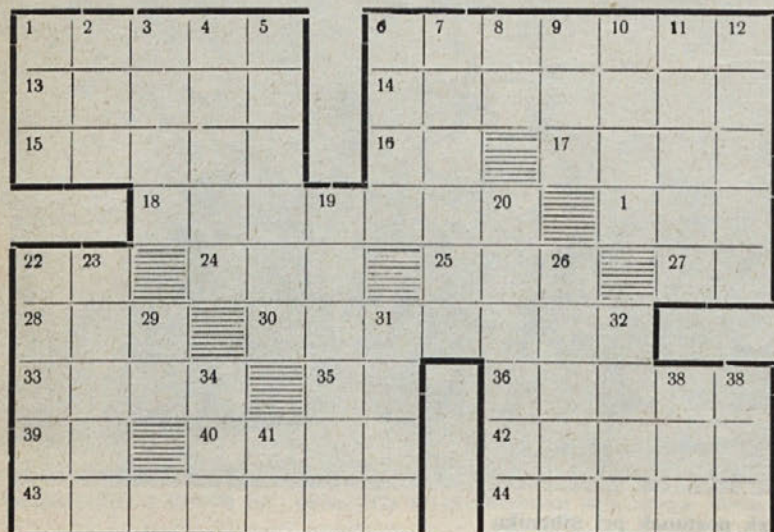
»Bi vsaj tam pravilnike napisal,« je kar ušlo z jezika njegovi tajnici.

Nagradna križanka

Vodoravno: 1. nemajhen, 6. splošni naziv za oblačilni material, 13. napad, 14. nalepka, 15. južna rastlina — simbol časti in slave, 16. kazalni zaimek, 17. vrhovni cerkveni poglavar muslimanov, 18. prekletstvo, 21. evropsko gorstvo (brez zadnje črke), 22. kratica za »Planinsko društvo«, 24. oče, 25. tekstilna tovarna v Kranju, 27. kratica slovenskega letalskega podjetja, 28. vzklik pri bikoborbah, 30. makedonski narodni praznik, 33. časovna enota, 35. dva različna samoglasnika, 36. sklepni spev v grških tragiških zbiorih, 39. začetnici slovenskega pisatelja (»Visoška kronika«), 40. mesto v Zahodni Nemčiji, 42. polica za knji-

ge, 43. koruzna jed, 44. dolgorepa papiga.

Navpično: 1. pojav na vodi, 2. srbohrvaški vzklik, 3. izmeček vulkana, 4. pravoslavna sveta podoba, 5. zlatarska merska enota (množ.), 6. sorodnice, 7. fina redka tkanina, 8. oziralni zaimek, 9. tujka za smuči, 10. nasprotje od svetlobe, 11. najstarejši prevod biblije v latinščino, 12. svetilka, 19. nadarjenost, 20. mesto v stari Trakiji, 22. morska žival, 23. mizarsko ali kiparsko orodje, 26. mesto v Flandriji, 29. latinski veznik, 31. otok v Notranjih Hebridih, 32. del telesa, 34. števniki, 37. poklon, 38. tujka za »kakor«, 41. osebni zaimek.

Sestavil P. Dacar

Rešitve pošljite uredništvu lista do 10. januarja 1967.

Za pravilno rešitev križanke razpisujemo tri nagrade:

1. nagrada 25.-N din
2. nagrada 15.-N din
3. nagrada 10.-N din

DOPISUJTE V
»AJDOVSKI TEKSTILEC«

»AJDOVSKI TEKSTILEC« izhaja vsak mesec. Izdaja ga »Tekstina«, Ajdovščina. Ureja uredniški odbor: Marko Buda, Peter Dacar, Elizabeta Kodrič, Grozdan Sinigoj, Erna Zunič. Odgovorni urednik: Grozdan Sinigoj. Tiska tiskarna ČZP »Soča« Nova Gorica, Sempeter pri Gorici. Naklada 950 izvodov.